

Oslo, 19. august 2015

# Presentasjon av 2. kvartals regnskap 2015 KLP-konsernet



# Innhold

- 1. Hovedtrekk**
- 2. KLP-konsernet**
- 3. Liv og pensjon**
- 4. Skadeforsikring**
- 5. Bedriftspensjon**
- 6. Bank og finansieringstjenester**
- 7. Kapitalforvaltning**
- 8. Oppsummering**

# Hovedtrekk



# KLP viser styrke

Historisk høy vekst gjennomført:

- Ytterligere 15 kommuner og 141 foretak sluttet seg til KLP i perioden 01.01.2015-01.07.2015
- Tilflyttede midler på 10,4 milliarder

Første halvår viser fortsatt fremgang:

- Konsernets forvaltningskapital 526 milliarder kroner
- Livselskapets kollektivportefølje ga:
  - Bokført avkastning på 2,0 prosent
  - Verdijustert avkastning 2,3 prosent
- Selskapsporteføljen ga en avkastning på 2,4 prosent

Selskapet har i andre kvartal utstedt EUR 600 mill i nytt ansvarlig lån

Samlet soliditetskapital 79,5 milliarder kroner



# KLP – avkastning i investeringsporteføljer

<i>Alle tall i prosent</i>	2.kvartal 2015	2. kvartal 2014	Hele året 2014
Kollektivportefølje			
Bokført	1,0	0,9	4,3
Verdijustert	0,1	2,2	6,9
Verdijustert inkludert merverdier for investeringer bokført til amortisert kost	-0,9	2,7	9,5
Investeringsvalgportefølje	0,2	2,4	6,7
Selskapsportefølje	1,0	2,7	7,3

# KLP-konsern



# KLP-konsern – resultat fra virksomhetsområder

<i>Millioner kroner</i>	Hittil i år		Året 2014
	30.06.2015	30.06.2014	
Livsforsikring	1 266	621	801
Skadeforsikring	20	137	304
Bank	17	29	29
Kapitalforvaltning	31	12	56
Øvrig virksomhet	1	1	1
Konsernresultat før skatt	1 334	799	1 189

# KLP-konsern – hovedtall fra resultatet

Millioner kroner	Hittil i år		Året 2014
	30.06.2015	30.06.2014	
Premieinntekter for egen regning	26 261	38 046	63 611
- herav overførte premiereserver fra annet selskap	9 667	21 207	30 324
Netto inntekter fra investeringer	11 354	14 800	29 374
Minoritetens andel av avkastning på finansielle instrumenter	-1 598	-1 767	-3 343
Erstatninger	-8 086	-10 925	-18 643
Forsikringsmessige avsetninger	-21 848	-30 716	-51 848
Driftskostnader	-694	-641	-1 167
Andre inntekter og kostnader	37	28	71
<b>Driftsresultat</b>	<b>5 436</b>	<b>8 824</b>	<b>18 056</b>
Til/fra kursreguleringsfond i livsforsikring	-1 393	-6 164	-9 130
Til/fra tilleggsavsetninger i livsforsikring	57	0	-3 415
Midler tilført kunder i livsforsikring	-2 756	-1 862	-4 322
<b>Konsernresultat før skatt</b>	<b>1 324</b>	<b>799</b>	<b>1 189</b>
Skattekostnad	-360	-102	-324
Andre resultatelementer	57	104	-2
<b>Konsernresultat</b>	<b>1 031</b>	<b>800</b>	<b>863</b>



# KLP-konsern – eiendeler

<i>Millioner kroner</i>	30.06.2015	31.12.2014	Endring
Investeringseiendom	45 486	44 467	1 019
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall	38 296	30 620	7 676
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordring	88 446	86 974	1 472
Utlån kommuner, bedrifter og personkunder	74 098	67 010	7 087
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over resultatet	144 275	152 489	-8 214
Aksjer til virkelig verdi over resultatet	113 068	101 123	11 944
Finansielle derivater	1 123	1 785	-662
Investeringer i tilknyttede selskap	326	248	78
Eiendeler i innskuddsbasert livsforsikring	1 015	842	173
Utsatt skattefordel	0	88	-88
Andre immaterielle eiendeler	492	448	44
Andre eiendeler	19 420	4 800	14 620
Sum eiendeler	526 044	490 894	35 149

# KLP-konsern – egenkapital og forpliktelser

<i>Millioner kroner</i>	31.03.2015	31.12.2014	Endring
Egenkapital	18 414	17 644	770
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	9 754	4 676	5 079
Gjeld til kredittinstitusjoner	5 509	5 220	289
Utstedt obligasjonslån med fortrinsrett	17 642	18 468	-826
Gjeld til og innskudd fra kunder	7 305	6 251	1 054
Forsikringsmessige avsetninger	412 315	383 309	29 006
Minoritetsinteresse klassifisert som gjeld	41 396	36 968	4 428
Andre forpliktelser	13 707	18 359	-4 651
Sum egenkapital og gjeld	526 044	490 894	35 149

# Liv og pensjon




# Liv og pensjon

**Kommunal Landspensjonskasse** står for konsernets kjernevirksomhet og leverer offentlig tjenstepensjon og gruppelivsforsikring til kommune- og helsesektoren samt til bedriftssegmentet for offentlig tjenstepensjon. Kommunal Landspensjonskasse omtales som **KLP** i etterfølgende tallpresentasjon.

**KLP Bedriftspensjon** leverer innskudds- og foretakspensjon til virksomheter som ikke er forpliktet til å ha offentlig tjenstepensjon.

# Liv og pensjon



**Foreløpig resultat  
gir nesten 2 700  
millioner  
kroner til kundene**

**Gjennomført  
flytting av 15 nye  
kommuner første  
halvår, med  
10,1 milliarder  
kroner i tilflyttede  
midler**

# Livdivisjonen

- Den ekstraordinære tilflyttingen 01.01.2013-01.07.2015 fullført:
  - 87 nye kommuner
  - 370 nye bedrifter
- Fokus på effektiv drift og lavere kostnader uten at dette skal gå på bekostning av kundebehandling og servicegrad.
- Videre arbeide med tilbud om egne pensjonskasser for kunder som ønsker en slik løsning.
- Høy markedsaktivitet i KLP Bedriftspensjon gir god volumvekst og tilfang av nye kunder



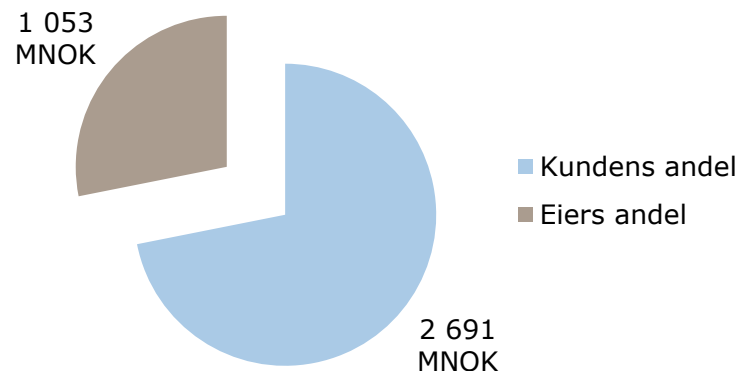
# KLP - hovedtall fra resultatet

Millioner kroner	Hittil i år		2014
	30.06.2015	30.06.2014	
Premieinntekter og mottatte reserver	25 548	37 414	62 454
<i>Netto inntekt fra investeringer i kundeporteføljer</i>	<i>8 954</i>	<i>11 849</i>	<i>23 511</i>
Erstatninger og avgitte flyttereserver	-7 574	-10 597	-17 996
Endring i forsikringsforpliktelser	-23 070	-36 593	-64 160
Midler tilordnet forsikringskontrakter	-2 691	-1 513	-3 368
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-441	-395	-752
Andre forsikringsrelaterte inntekter og kostnader	15	21	58
Resultat av teknisk regnskap	741	185	-253
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	556	761	1 446
Andre inntekter og kostnader	-135	-107	-233
Resultat av ikke-teknisk regnskap	420	653	1 212
Resultat før skatt	1 161	839	959
Skattekostnad	-108	0	35
Resultat før andre resultatkomponenter	1 053	839	994
Utvidet resultat	0	-38	-143
Totalresultat	1 053	800	852

# KLP – resultatfordeling

Millioner kroner	Resultat til kunder	Resultat til selskap	Hittil i år	
			2015	2014
Avkastningsresultat	2 596	11	2 607	1 220
Risikoresultat	144	150	294	78
Rentegarantipremie		398	398	279
Administrasjonsresultat		132	132	123
Netto inntekter selskapsporteføljen		420	420	653
Avkastning fra selskapet	-50	50	-	-
Skattekostnad		-108	-108	-38
<b>Resultat</b>	<b>2 691</b>	<b>1 053</b>	<b>3 743</b>	<b>2 314</b>

- Godt avkastningsresultat på Kollektivporteføljen
- Godt bidrag fra selskapsporteføljen
- Foreløpig nesten 2,7 milliarder kroner til kundene





# KLP – eiendeler

<i>Millioner kroner</i>	30.06.2015	31.12.2014	Endring hittil i 2015
Eiendeler i selskapsporteføljen	34 683	25 090	9 593
Eiendeler i kollektivporteføljen	409 164	387 982	21 182
Eiendeler i investeringsvalgporteføljen	2 056	1 958	98
Sum eiendeler	445 903	415 030	30 874

# KLP – egenkapital og forpliktelser

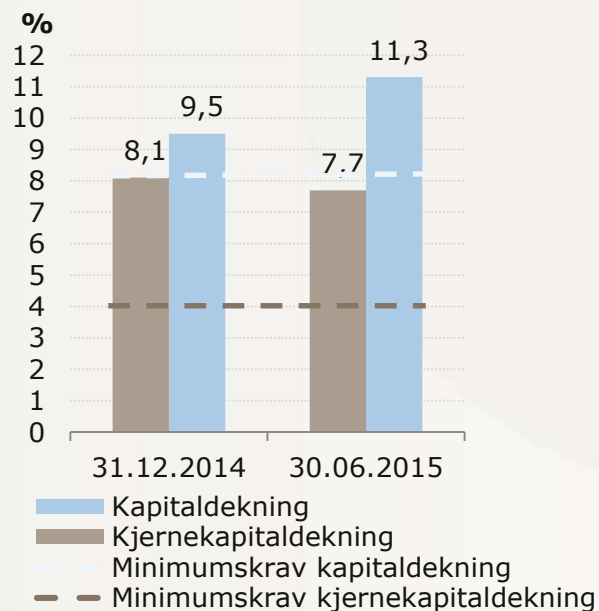
Millioner kroner	30.06.2015	31.12.2014	Endring hittil i 2015
Innskutt egenkapital	9 215	9 173	42
Opptjent egenkapital	9 042	8 281	761
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	9 754	4 676	5 079
Forsikringsforpliktelser	406 927	378 602	28 325
Øvrige forpliktelser	10 964	14 298	-3 334
<b>Sum egenkapital, avsetninger og gjeld</b>	<b>445 903</b>	<b>415 030</b>	<b>30 874</b>

Forsikringsforpliktelser 30.06.2015 - Mrd. kroner



# KLP – kapitaldekning

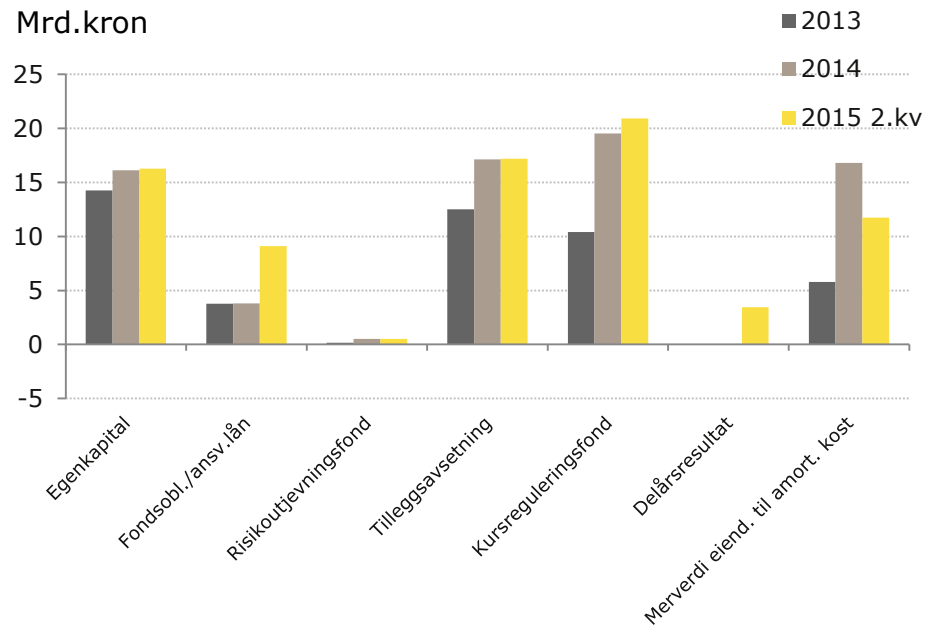
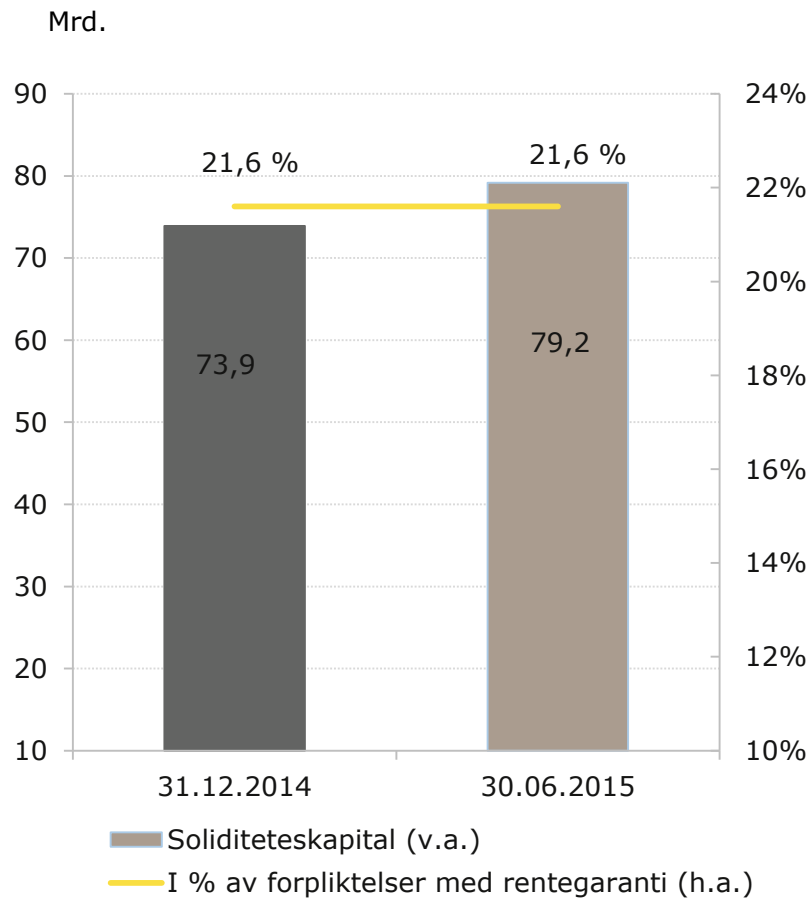
<i>Alle tall i prosent</i>	30.06.2015	31.12.2014
Kapitaldekning	11,3	9,5
Kjernekapitaldekning	7,7	8,1
Minimumskrav kapitaldekning	8,0	8,0
Minimumskrav kjernekapitaldekning	4,0	4,0



# KLP – bufferkapital

<i>Millioner kroner</i>	30.06.2015	31.12.2014
Kursreguleringsfond	20 913	19 522
Tilleggsavsetninger	17 198	17 103
Kjernekapitalmargin	7 382	3 210
Delårsresultat	3 452	
Bufferkapital	48 945	39 835
Mer-/mindreverdi investeringer bokført til amortisert kost	11 724	16 789

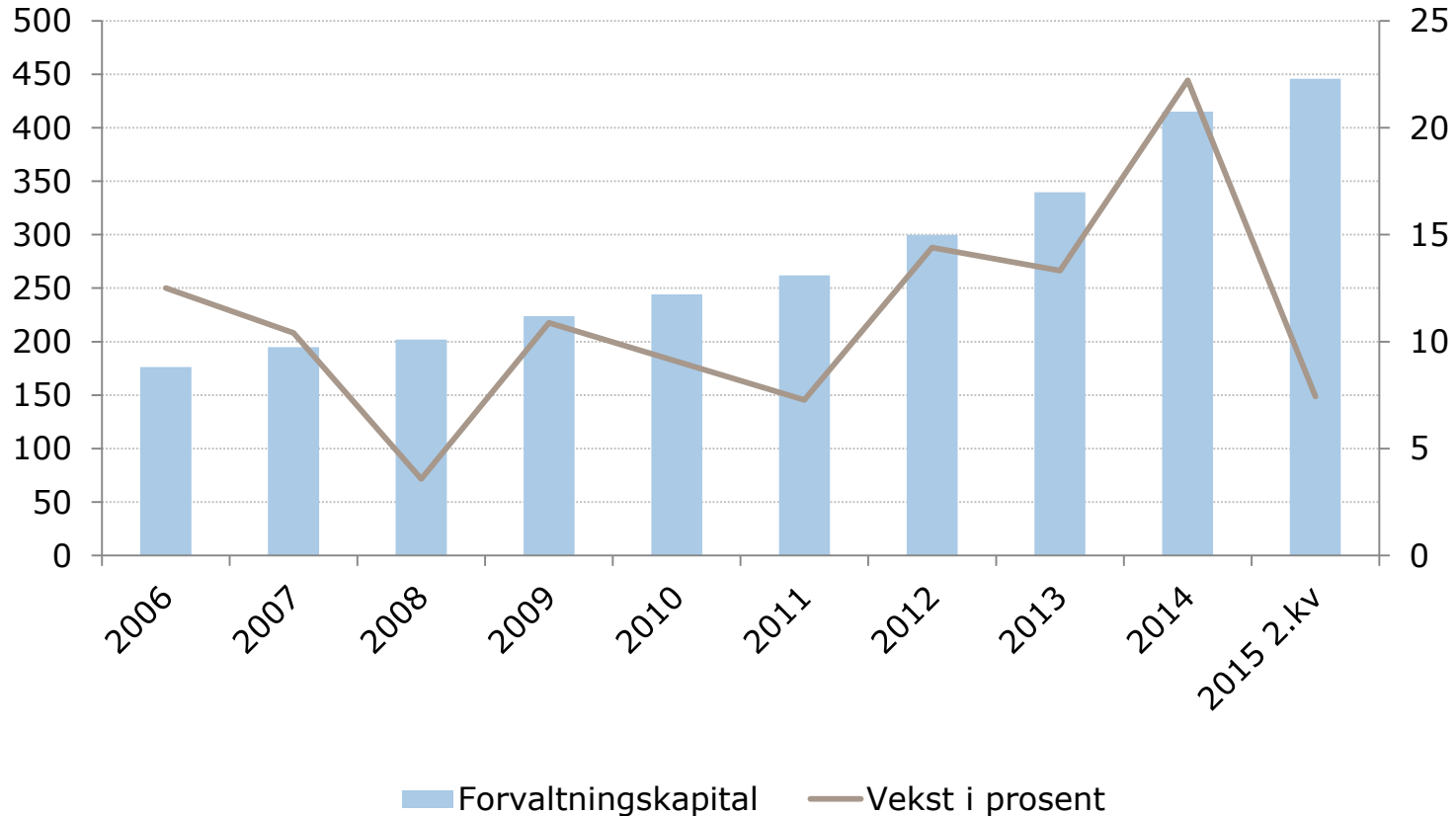
# KLP – soliditetskapital



# KLP – forvaltningskapital og vekstrate

Mrd kroner

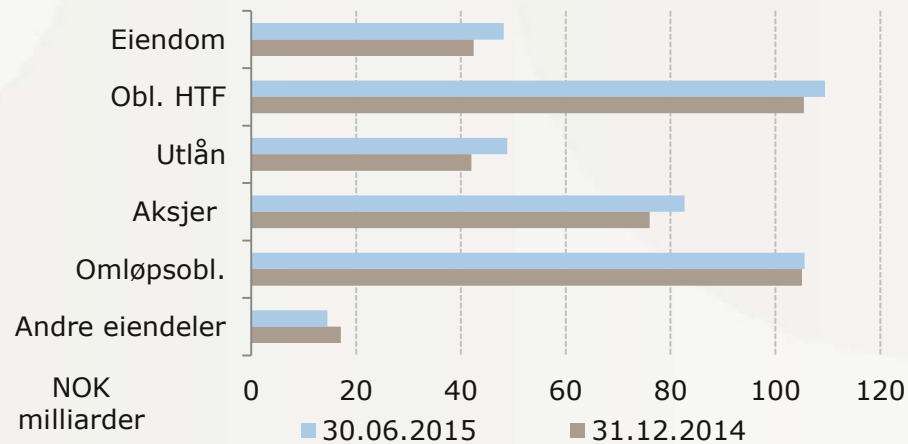
Prosent



# KLP kollektivportefølje – allokering og avkastning

Alle tall i prosent	Andel *)	Avkastning	Avkastning
	30.06.2015	30.06.2015	2014
Aksjer*	21,5	4,7	13,0
Omløpsobligasjoner	21,1	0,0	8,4
Obligasjoner som holdes til forfall	27,4	2,2	4,7
Utlån	12,2	1,4	3,2
Eiendom	10,9	5,2	6,9
Andre finansielle eiendeler	6,9	0,7	2,4

\*) Målt etter eksponering

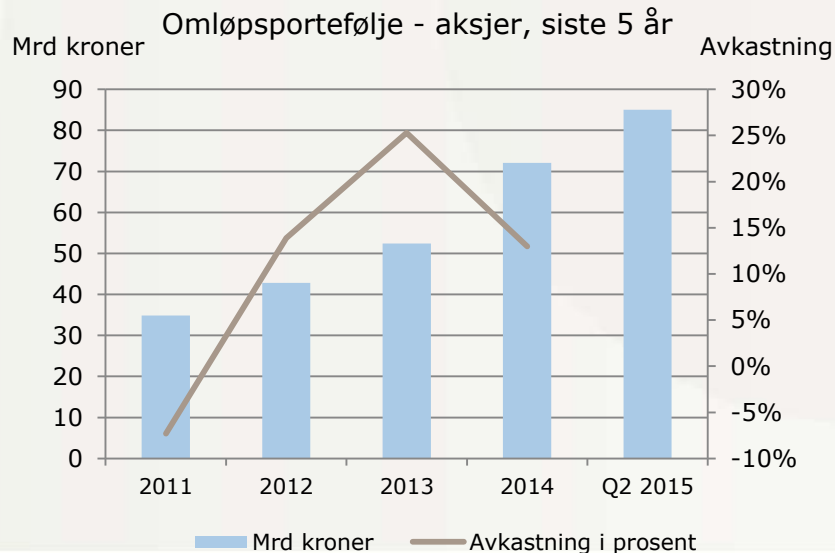


# Omløpsporteføljer aksjer

## KLP kollektivportefølje

Omløpsporteføljer aksjer *	30.06.2015	30.06.2014	31.12.2014
Verdi aksjer (mill kroner)	85 045	66 021	72 087
Avkastning omløpsaksjer	4,7 %	7,3 %	13,0 %
Andel indeksforvaltning aksjer	63,2 %	59,5 %	61,1 %

\* Beregnet etter forvaltningsmessige normer. Denne avviker noe fra regnskapsmessig verdi



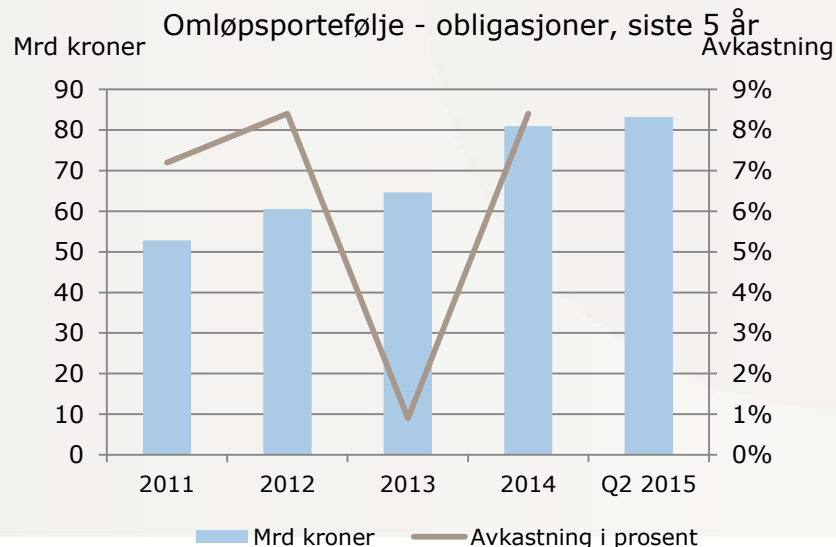


# Omløpsporteføljer renter

## KLP kollektivportefølje

Omløpsporteføljer renter*	30.06.2015	30.06.2014	31.12.2014
Verdi renter (mill kroner)	112 352	101 916	117 859
Avkastning omløpsrenter	0,19 %	3,6 %	6,5 %
Andel indeksforvaltning renter	44,9 %	37,4 %	43,4 %

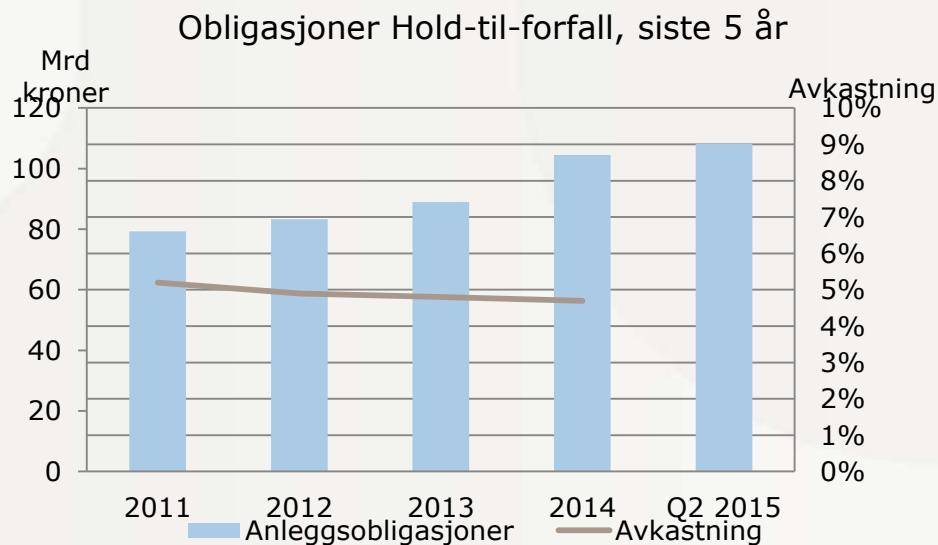
\* Beregnet etter forvaltningsmessige normer. Denne avviker noe fra regnskapsmessig verdi



# Obligasjoner bokført til amortisert kost

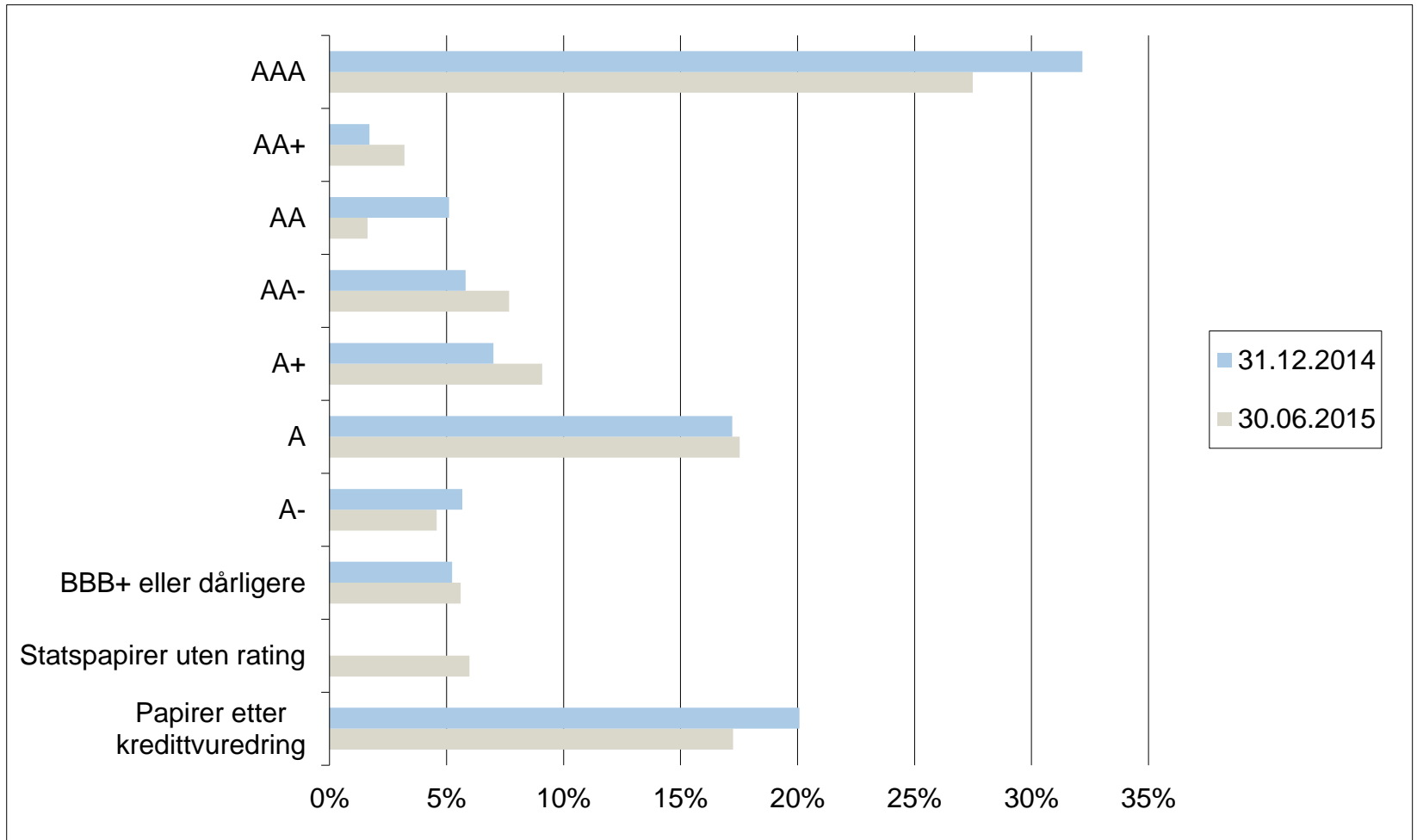
## KLP kollektivportefølje

	30.06.2015	30.06.2014	31.12.2014
Bokført verdi (mill kroner)	108 251	95 741	104 504
Merverdi (mill kroner)	10 374	8 366	14 590
Avkastning (i %)	2,2	2,3	4,7



# Obligasjoner bokført til amortisert kost

## KLP kollektivportefølje

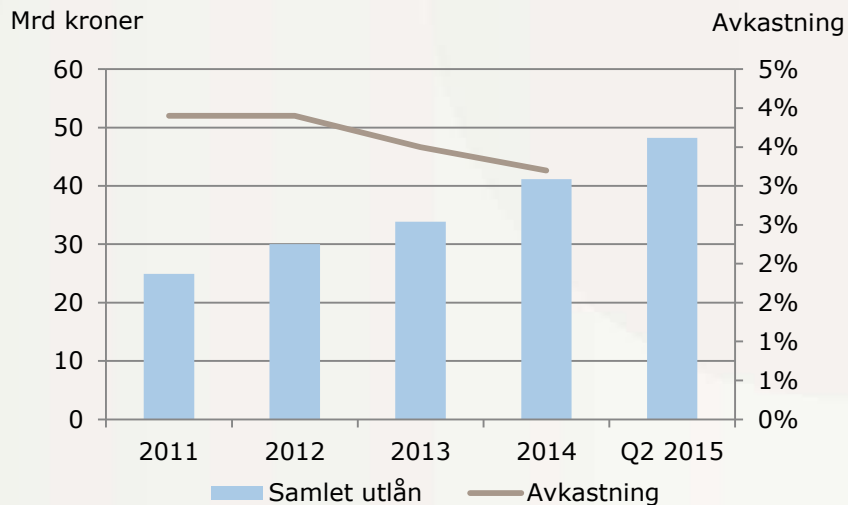


# Utlån

## KLP kollektivportefølje

	30.06.2015	30.06.2014	31.12.2014
Bokført verdi (millioner kroner)	48 259	37 784	41 136
Herav lån med fastrente (millioner kroner)	19 872	14 758	18 031
Avkastning (i prosent)	1,4	1,6	3,2
Spesifisert og uspesifisert tapsavsetning (millioner kroner)	1,3	1,4	0,7

Utlånsportefølje og avkastning siste 5 år

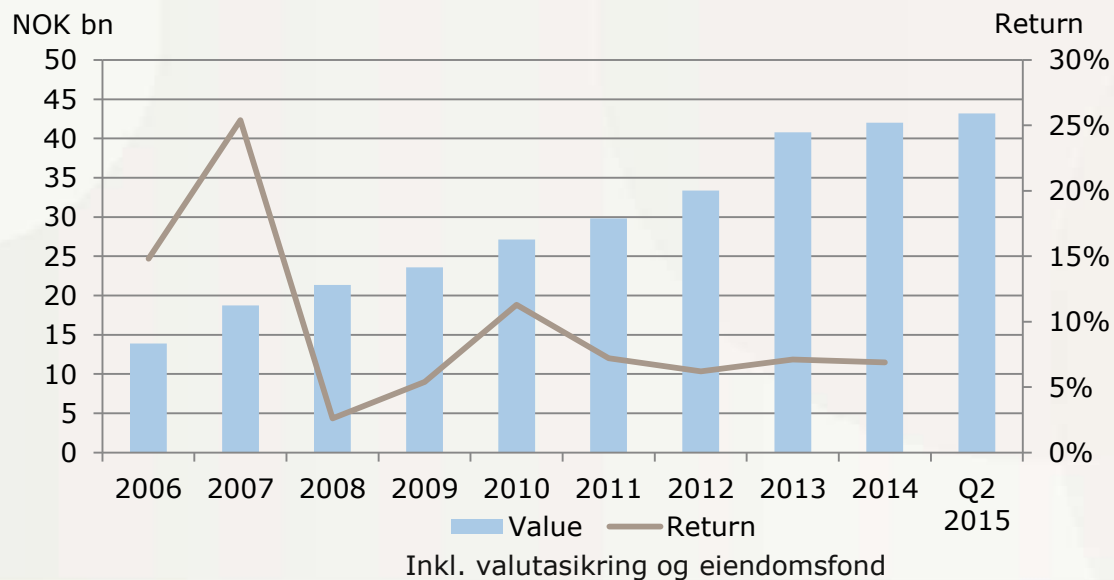


# Eiendomsinvesteringer

## Totalportefølje

	30.06.2015	30.06.2014	31.12.2014
Bokført verdi (verdijustert mill kroner)*	46 699	41 483	45 652
Utleiegrad (i %)	95,1 %	96,2 %	95,4 %
Vektet gjenværende leietid (i år)	8,0	8,1	8,2

\* Eks.valutasikring og eiendomsfond



# KLPs eiendomsvirksomhet

KLP Eiendom AS inngår i kollektivporteføljen, men selskapet forvalter alle eiendomsinvesteringene i konsernet

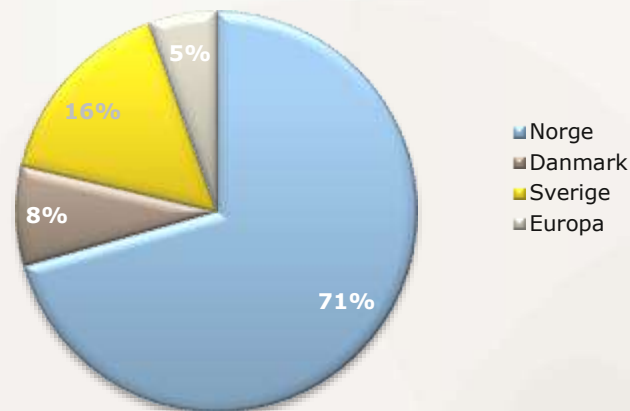
Eiendomsmassen er skrevet opp med 486 millioner kroner som følge av fortsatt lav risiko i markedet (1,1 prosent) etter valutasikring i 2. kvartal

Nyinvesteringer/salg i 2015:

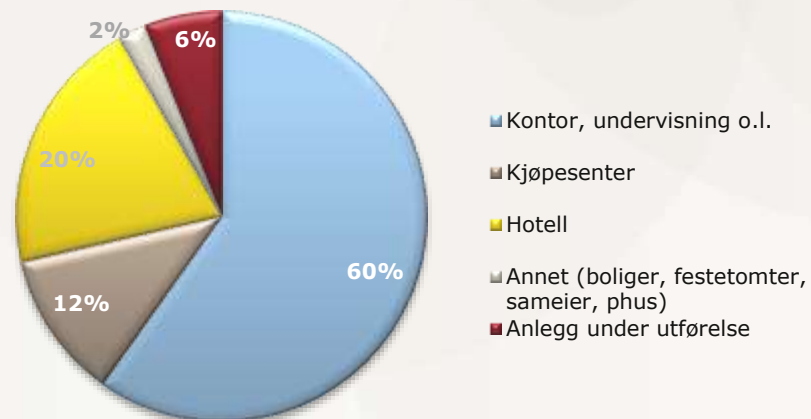
- Hovlandsbanen i Larvik
- Ulvenveien 75B i Oslo
- Solgt Hotell Park Inn i Stavanger

Eiendomsinvesteringene i kollektivporteføljen utgjør 10,9 prosent av kollektivporteføljen

Eiendomsverdi - fordeling per land



Eiendomsverdi - fordeling per eiendomskategori



# KLPs eiendomsvirksomhet

Eiendomsverdier	Hittil i år		Hele året 2014
	2015	2014	
Virkelig verdi totalportefølje (mill kroner)*	45 867	41 179	44 610
Verdijustering i %	2,6 %	1,2 %	2,0 %
Virkelig verdi kollektivporteføljen (mill kroner)*	42 791	38 377	41 734
Verdijustering i % kollektivporteføljen	2,5 %	1,0 %	1,6 %
Avkastning	Hittil i år		Hele året 2014
	2015	2014	
Totalavkastning*	5,2 %	3,7 %	7,2 %
Avkastning kollektivporteføljen**	5,2 %	3,5 %	6,8 %

\*Inkludert valutasikring og eks eiendomsfond

\*\*Inkludert valutasikring og eiendomsfond

# Skadeforsikring





# KLP Skadeforsikring

## Salg:

Foran på offentlig

Høy tilbudsaktivitet  
innen bedrift

Godt salg, men  
stigende  
avgangsrate innen  
PM

Godt resultat i 2.  
kvartal: +18,4 mill

Resultat pr. 1.  
halvår: 19,5 mill

Kun en mellomstor  
skade i 2. kvartal

Fortsatt  
avviklingsgevinster

# KLP Skadeforsikring pr 30.06.15

- Tilfredsstillende 2. kvartal, driftsresultat på 18,4 millioner kroner for 3 mnd.
- Resultat pr. 1 halvår 19,5 millioner kroner
- Kun én større brann i 2. kvartal, estimert til 15,5 millioner kroner
- Sikkerhetsavsetninger holdt uendret i forhold til 31.12.14
- Svakt finansresultat i 2. kvartal, men tilfredsstillende halvårsresultat: 2,3 prosent
- Oppløsning av fra tidligere års reserver gir 55,8 millioner kroner i inntekt
- Godt salg i alle markedsområdene
- Høy og økende medlemsandel innen personmarkedet
- Fortsatt god soliditet, selv etter betydelige forsikringskader i 1. kvartal



# KLP Skadeforsikring – resultater pr 2. kvartal

<i>Millioner kroner</i>	Hittil i år 2015	Hittil i år 2014
Premieinntekter	503,4	410,0
Allokerte inntekter fra investeringer	11,6	22,9
Erstatninger	-471,5	-294,4
Forsikringsrelaterte kostnader	-102,5	-98,2
Andre forsikringsrelaterte poster	0,6	1,3
Endring sikkerhetsavsetninger m.v.	0	-5,7
<b>Resultat av teknisk regnskap</b>	<b>-58,4</b>	<b>36,0</b>
Resultat fra investeringer	89,1	123,5
Allokert investeringsresultat til teknisk regnskap	-11,6	-22,9
Andre inntekter	0,5	0,6
<b>Resultat før avsetning til egenkapitalfond og skatt</b>	<b>19,5</b>	<b>137,2</b>
Beregnet skattekostnad	-12,1	-33,7
Andre resultatkomponenter	0	-2,9
Avsetning til (-)/fra (+) egenkapitalfond	25,4	-16,2
<b>Resultat etter avsetning til/fra egenkapitalfond</b>	<b>32,8</b>	<b>84,3</b>

# KLP Skadeforsikring AS

Nøkkeltall, prosent	30.06.2015	30.06.2014
Skadeprocent for egen regning	93,7	71,8
Kostnadsprocent for egen regning	20,4	23,9
Totalkostnadsprocent for egen regning	114,0	95,7
Finansavkastning	2,3	3,5
Kapitaldekning	40,0	37,0
Resultatposter, mill kroner	30.06.2015	30.06.2014
Forfalt premie brutto	829	667
Premieinntekter for egen regning	503	410
Erstatningskostnader for egen regning	-472	-294
Forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning	-103	-98
Resultat før skatt og endring i egenkapitalfond	20	137
Balanseposter, mill kroner	30.06.2015	30.06.2014
Finansielle eiendeler	3 979	3 774
Sum eiendeler	4 286	4 048
Egenkapital	1 129	1 075
Forsikringstekniske avsetninger for egen regning	2 878	2 736

# Bedriftspensjon



# KLP Bedriftspensjon – resultat og fordeling

<i>Millioner kroner</i>	Hittil i år		Året 2014
	30.06.2015	30.06.2014	
Avkastningsresultat	10,0	12,0	17,3
Risikoresultat	3,1	3,2	5,2
Administrasjonsresultat	-13,5	-14,5	-30,7
Rentegarantipremie og fortjenesteelement	3,6	2,5	5,1
Netto inntekter selskapsporteføljen	0,6	2,5	4,1
Andre resultatelementer	-	-	-2,0
<b>Sum</b>	<b>3,7</b>	<b>5,8</b>	<b>-1,0</b>
Herav resultat til kunder	10,5	15,1	23,7
Resultat til eier	-6,8	9,3	-24,7

# KLP Bedriftspensjon – avkastning og soliditet

<i>Alle tall i prosent</i>	Hittil i år		Hele året
	2015	2014	2014
Kollektivportefølje			
Bokført	2,4	2,7	4,6
Verdijustert	2,5	3,2	6,1
Investeringsvalgportefølje	2,5	6,1	8,8
Selskapsportefølje	0,7	1,9	3,6

<i>Alle tall i prosent</i>	30.06.2015	31.12.2014
Kapitaldekning	14,2	12,7
Solvensmargindekning	181	165
Bufferkapitalutnyttelse (stresstest)	144,5	372,0


<i>Millioner kroner</i>	30.06.2015	31.12.2014
Kursreguleringsfond	57,7	55,5
Tilleggsavsetninger	30,0	30,1
Soliditetskapital	258,0	265,4

# Bank og finansieringstjenester





# Bank og finansieringstjenester

A close-up photograph of a hand holding several colorful marbles. The marbles are in shades of blue, green, and black, with some having internal patterns. The hand is positioned in the center of the frame, with the fingers slightly curled around the marbles. The background is a soft, out-of-focus grey.

KLP Boligkreditt AS har gjort ytterligere OMF-utstedelser og har ved utgangen av halvåret en utlånsbalanse på 3,8 milliarder kroner

Nettorenter opp i konsernet grunnet flere PM-lån på egen balanse

Utviklingen i markedsspreder og refinansiering i KLP Kommunekreditt AS har medført regnskapsmessige tap.

# KLP Banken 30.06

- Veksten i utlån og innskudd på personmarked fortsetter. Konsernet tilført 200 mill. i egenkapital etter rapporteringsdato
- Fortsatt tilfredsstillende lønnsomhet offentlig utlånsportefølje, men regnskapsmessige tap fra likviditetsplasseringer og refinansiering av innlån tynger halvårsresultatet
- Høyere kostnader i konsernet, men også voksende portefølje
- KLP Boligkreditt AS har utstedt nye OMF-er og hadde en utlånsbalanse på 3,8 milliarder per 30. juni



# KLP bankvirksomhet – hovedtall per selskap

<i>NOK millioner</i>	KLP Kommunekreditt		KLP Banken		KLP Boligkreditt	
	Q2 2015	2014	Q2 2015	2014	Q2 2015	2014
Hittil i år 2015, helår 2014						
Netto renteinntekter	40,1	71,7	30,8	46,9	26,7	14,5
Netto gebyr- og provisjonsinntekter	-	-	6,0	10,0	-	-
Forvaltningshonorar	-	-	33,6	58,0	-	-
Driftskostnader	-10,8	-19,9	-71,5	-126,0	-15,6	-11,5
Verdiendringer/utbytte	-14,1	-15,2	38,0	31,0	-1,2	-0,2
Resultat før skatt	15,3	36,5	37,0	20,0	9,9	2,8
Forvaltningskapital	18 670	20 022	11 955	10 827	4 233	3 074

# KLP banken konsern – hovedtall konsernet

<i>NOK millioner</i>	KLP Banken konsern		
Hittil i år 2015, helår 2014	Q2 2015	Q2 2014	2014
Netto renteinntekter	97,6	92,4	133,0
Netto gebyr- og provisjonsinntekter	6,0	7,1	10,0
Forvaltningshonorar	33,6	43,5	58,0
Driftskostnader	-97,9	-106,8	-157,4
Verdiendringer finansielle instrumenter	-15,7	-7,5	-15,0
Resultat før skatt	23,7	28,7	28,7
Forvaltningskapital	30 101	26 074	29 755

# KLP – utlån og innskudd

NOK milliarder	Boliglån		Offentlige lån		Innskudd	
	30.06.2015	31.12.2014	30.06.2015	31.12.2014	30.06.2015	31.12.2014
KLP Banken AS	6,0	5,6	-	-	7,2	6,2
KLP Boligkreditt AS	4,0	3,0	-	-		
KLP Kommunekreditt AS	-	-	15,4	15,9	-	-
KLP (forvaltningsavtale)	3,9	4,1	36,3	32,4	-	-
KLP (valutalån)	-	-	8,4	5,2	-	-
<b>Sum</b>	<b>13,9</b>	<b>12,6</b>	<b>60,0</b>	<b>53,5</b>	<b>7,2</b>	<b>6,2</b>

# Kapitalforvaltning



# KLP Kapitalforvaltning

Forvalter i alt  
383 milliarder  
kroner i fond og  
diskresjonære  
porteføljer

Forvalter  
40 milliarder  
kroner for  
konsern-eksterne  
kunder  
Netto nytegning  
2,4 milliarder  
kroner i  
1. halvår

Antall kunder i  
KLP-fondene har i  
løpet av ett år  
vokst med 34%  
til 46.000

# KLP Kapitalforvaltning

- KLP Kapitalforvaltning AS forvalter verdipapirinvesteringer på vegne av KLP-konsernet og andre kunder
- Totalt ble det forvaltet 383 milliarder kroner ved utgangen av kvartalet
- 40 milliarder kroner forvaltes på vegne av eksterne investorer og personkunder. I KLP fondene er det ca 46 000 andelseiere
- Resultat før skatt;
  - Pr 30.06.2015: 30,5 millioner kroner





# Oppsummering



# 2015 – solid basis for fremtiden

Med gjennomført oppreservering har KLP øket handlefrihet til resultatdisponering og bygging av kapital og reserver.

Krevende flytteprosess gjennomført, fokus på god drift:

- Effektiv drift
- Fokus på kostnadsreduksjon
- Service og kundetilfredshet

Forberedelser til Solvens II i rute

- Nødvendige vedtektsendringer for tilpassing til nye lover og regelverk på plass
- Rutiner og modeller for rapportering og oppfølging ihht plan
- Solvenskapitalen styrket ved opptak av nytt lån



# Kontaktpersoner i KLP

Stilling	Navn	Telefon	E-post
Konserndirektør Økonomi & Finans	Aage E. Schaanning	22 03 79 01/90 52 43 12	aes@klp.no
Finansdirektør	Oliver Siem	934 31 820	sie@klp.no